

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 1909 26785.
ת.ד. 136. טען לסברקים: "עולמפרס".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 62239.
ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
המסרכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

משרד-החוץ המשך בטיפולו. לזכותו צריכים להגיד כי אנשיו החיטו יפה מאד גם לאמו של רפי. אבל הטיפול היה פורמלי. הוא היה מכוון הרבה יותר לנצל טענה נוספת ביוכוח על עקרון חופש-השיט, מאשר לדאוג לשיחורו של רפי עצמו. בהקדם האפשרי, לכן התעקש משרד-החוץ לדבר רק על "ימאי", להשתיק לגמרי את עובדת היות רפי כתב. לכל ברידעת היה ברור כי האינטרס של רפי דרש את הטיפול. ימאי בתגלים הוחזק בשעתו כמעט שנה שלמה במעצר. אולם איש לא יתעלם בלב קל בעתונאי אשר עתונות העולם דואגת לשלומה, ועדה לגורלו.

באותה שעה שידר רדיו קאהיר הודעות סותרות. מתוך נוסחן היה ברור כי המצוי רים עצמם מפקקים איך להתייחס לשבוי. פעם אמרו כי הוא עתונאי ואיש העולם הזה, וכי יתייחס אליו יפה. פעמים אחרות טענו שהוא מרגל, ונקטו בסגנון מאיים מאד. לבסוף הודיע רדיו קאהיר ששלטונות מצרים חוקרים אם רפי הוא כתב או לא. היה ברור לי כי ברגע זה הונח גורלו של רפי על כפות המאזניים — לא רק שיהררו

ביושבי לכתוב שורות אלה, אני רואה את רפי נלסון מכתוב את דבריו לחברי, בפניה השניה של החדר. הוא נראה תשוש לגמרי. ההתרגשות של השיבה, החקירה הממושכת על אדמת ישראל, ועתה ההכתבה המייגעת — כל אלה שאבו מתוכו את שארית כוחו-תירו. הוא מדבר — שעה אחרי שעה, 16 שעות ביממה, כמעט ללא הפסקה. יש רגש טוב בלבי. אני מאמין כי בטיפולו בפרשת רפי נלסון נהג העולם הזה כפי שצריך היה לנהוג.

★ ★ ★

זמן קצר אחרי מעצרו של רפי באה אלי אמו, ממרת בבכני בפיה היה סיפור שברגע הראשון לא יכולתי להאמין לו. באותו בוקר ביקרה במשרד ראש-הממשלה, כדי להתנחן לעזרתו האישית לשיחורו בנה. היא נתקבלה על-ידי נחמיה ארגוב, שלישו של ביגלי ואחד האנשים הקרובים ביותר למשפחת בן-גוריון. נחמיה אמר לה: "העולם הזה שלח אותה, או שהעולם הזה ישחרר אותה".

חוששני שבאותו יום, בשמעי פסוק זה, הפלטתי כמה ביטויים חריפים מאד. כיום אני מצטער עליך. אדם המסוגל לומר מלים כאלה לאם וזקנה ומיאושה, החוששת לחי בנה, אינו ראוי למלים חריפות. הוא זקוק לרחמים. אולם שיחה זו לימדה אותי דבר אחד: שאין לסמוך בענין זה על הטיפול הרשמי. במדינה אשר בה אכולים כמה מאנשי הצ'מרה בשנאה עיוורת כזו להעולם הזה, עד שקרבר מעביר אותם על דעתם, היה צורך דחוף להתמסר אישית לגורלו של רפי. עשיתי זאת.

★ ★ ★

כזכור לך, געשה המדינה מסביב למעצרו של רפי ביממה הראשונה. משרד-החוץ פירסם מחאה חריפה, כל עתוני המדינה חזרו עליה. זה היה כשדובר על מעצרו של "ימאי" — ועוד לא היה ברור לרבים מהו הימאי שנפל קרבן למעשה הבלתי-חוקי. למחרת היום, כשנסתבר כי המדובר ב"איש העולם הזה", וכי הימאי הוא בראש-ראשונה עתונאי, חל שינוי מוזר באווירה. ההתלהבות הכללית בצמרת שככה במהרה.

Prof. Eylon Nelson
Correspondent
Haolam-Haze
The Illustrated Weekly
Tel-Aviv P.O. Box 136
Israel

מרטין ביקור זה הודפס על-ידי רפי בראנגון, לפני פגישתו עם ראש ממשלת בורמה. הכרטיס מילא תפקיד חשוב, כאשר לא רצו החוקרים להאמין שהוא איש העולם הזה.

אמיתי ומוסמך. לא ביקשתי מעשה-חסד, ואף לא יחס מיוחד לכתב העולם הזה. אולם אמרתי כי גישה של רצון טוב מצד נשיא מצרים, כלפי כתב עתון הדוגל מאד ומעולם בשילוב ההנוצות הלאומיות של ישראל ועמי ערב, תהיה בועלם ובארץ כאות לכך שעוד יש סיכויים להבנה במרחב. ידעתי כמובן שמלים אלה יתנו אחיזה לכל איובי העולם הזה בישראל, שיאשימו אותי בבגידה לאומית. לא סעיתי. כאילו לפי אות, פתחה כל המקלה בצריחת-אימים. לא חסרה הסתה למעצר ואף לרצח. אולם לנגד עיני ועמד גורלו של רפי. לא יתכן היום כל ספק כי אותו מכתב מילא תפקיד בשיחורו המוקדם, כשם שהמייכר של רויטרס גם להפסקת מכות-התופת. יתר על כן, הדבר הוכיח כי על אף המצור הערבי, ולמרות התהום הפעורה כיום בין העמים, לרוע מולם של שניהם, הרי קול של הגיון צלול, כשהוא מושמע בגאחה לאומית ובקומה זקופה, יש לו סיכויים להישמע גם במחנה היריב.

אין לי כל רצון להשיב למסיתים הע"לובים. אך ברשותך הייתי רוצה להעיר הערה אחת. לא רפי אילון ולא אני זקוקים ממי שהו לאישור על נאמנותו הלאומית. במקרה גושאים גם הוא וגם אני את האישור לכך על גופנו, בצורה שאינה סעונה אישור

הקרב, אלא יותר מזה: גורלו הגופני בשעת המעצר.

★ ★ ★

ישבתי בשעתו עם ימאי בתגלים ושיעתי את סיפור-הנוצות על העינויים שעברו עליהם בימים הראשונים למעצרו. היה ברור לי שעלי לנסות למונע בכל מחיר גורל דומה מרפי.

שעה קלה אחרי הודעת קאהיר, פניתי לעתונות הזרה והמקומית. הסברתי לעורך כים ולכתבים כי כמעט ענין של חיים או מות הוא לדאוג לכך שתוך שעות מעטות תגיע לקאהיר, באמצעות העתונות, הודעה מוסמכת ומעוררת-אימון מטעם העולם הזה, כי רפי נלסון הוא שליחו המוסמך, וכי יצא לדרכו בשמנו ועל אחריותנו.

אף לא עתון ישראל גדול אחד פירסם הודעה זו. אולם מול התנועות מוסרית זו של הע"ל תונאים המקומיים, אשר אגודתם אף לא מצאה לנחון לשגר מתחה פורמלית על מעצר רפי, בלט היחס הנהדר של עתונות העולם. שלוש שעות אחרי קליטת השידור מקאהיר שלחה סוכנות רויטרס הבריטית לאלפי עתונים בעולם, ובכללם עתוני מצריים, את הודעתו של עורך העולם הזה, שהודיע כי רפי אילון, המכונה נלסון, הוא איש העולם הזה, ופנה אל נשיא מצרים

מרטין העתונאי של רפי אילון מטעם העולם הזה, אותו מצאו החוקרים בארנקו. בפניה השמאלית העליונה רשומה הסיפורה הערבית 5, מספר הכרטיס בתיק המוצגים של החקירה.

של שום לבלר מפלגתי. אך מוזר הוא, שדבר זה אינו חל על המסיתים עצמם. עברתי על שמותיהם, ולא מצאתי ביניהם אף לא אחד ששירת אי פעם את מולדתו בשה-הקרב. ואני תמה: מדוע מזכירים דוקא התלויים את החבל? מניין להם החוצפה התהומית הזאת? מדוע אין הם מניחים את מלאכת החשדות הבט"חונים להכריהם שהם עצמם בסדר מבחינה בטחונית?

★ ★ ★

התנכרות העתונאים לגורלו של רפי לא הפריעה להם להתנפל עליו כעדת זאבים רעבים ברגע שעבר את הגבול. שני עתוני הערב וכמה עתוני-בוקר הציעו לו שוחד גדול כדי שיבגוד בעתון ששלח אותו, וימסור להם את הוכיות על הסיפור המתפרסם בגליון זה. מובן מאילו שאיש כמו רפי לא יענה לפיתויים מופקקים מסוג זה.

אני מקווה שאתה תקרא את הסיפור באותה מתיחות שבה שמענו אותו אנחנו מפיו בימים האחרונים, חסרי השינה והמנוחה. היה זה מאבק מתמיד בין החובה העתונית לבין הרגש האנושי. רפי זיכר באוזניו ובאוזני השלטונות במשך שלושה ימים רצופים, מבלי לישון גם בשעות המעטות שנועדו לנמחה. במקומות הקשים, עת סיפר על העינויים, רעד מרוב התרגשות, וכמה פעמים חששתי שהוא עומד להתעלף. כוסות בלתי-ספורות של קפה חזק עזרו לנו להתגבר על המשבר.

לא ניסו לקשש את הסיפור. העובדות חייבות לדבר בעד עצמן. רק פה ושם כבצת אחת החזכמות האופייניות של רפי נלסון, שהפכו אותו לדמות מקורית ואוטנטית בעתונות העברית.

סיפור זה תובע להוציא מסקנות והערכות. לא רציתי ללחוץ על רפי שיגש למלאכה זו מייד. סברתי שכדאי שינוח מעט, יחשוב על הכל שנית, בשקט ובשלחה. כחבר מע"רכת העולם הזה וכתבו, תהיה לו השהות לכך.

תעודת "קול ישראל", שגם היא היתה בכיסו של רפי בעת מעצרו. אישרה שהיה כתב שירות-השידור הישראלי באילת, עוררה את סקרנותם של אנשי רדיו קאהיר.

בבקשה לשחרר את רפי בשם חופש הע"ל תונות ולמען רעיון השלום במרחב. הודעות דומות נשלחו על-ידי סוכנויות אמריקאיות וטאט"ס הסובייטית. עתה ברור כבר, מתוך דבריו של נלסון עצמו, כי המייכר של רויטרס הוא שגרם לשינוי והפסיק את העינויים הנוראים. ה"דבורים המצרים בקאהיר סיפרו לו על-כך. כל התודה מגיעה על כך לאריה וולנשטיין, נציג רויטרס בישראל, שיש לזקוף על הש"בונג מעשה אנושי יפה.

★ ★ ★

ידעתי שאם נאשר ספק כל שהוא בלב החוקרים ביחס לקשר בין רפי לבין העולם הזה, יתפשו השלטונות המצריים אישור לכך בגליון הבא של העולם הזה עצמו. ישבתי וכתבתי במדור זה את המכתב לביכבאשי גמאל עבד אל-נאצר, שעורר ויכות כה רב בישראל.

נתתי באותו מכתב את מילת-הכבוד ה"אישית שלי שרפי אינו מרגל, אלא עתונאי

רפי אילון